

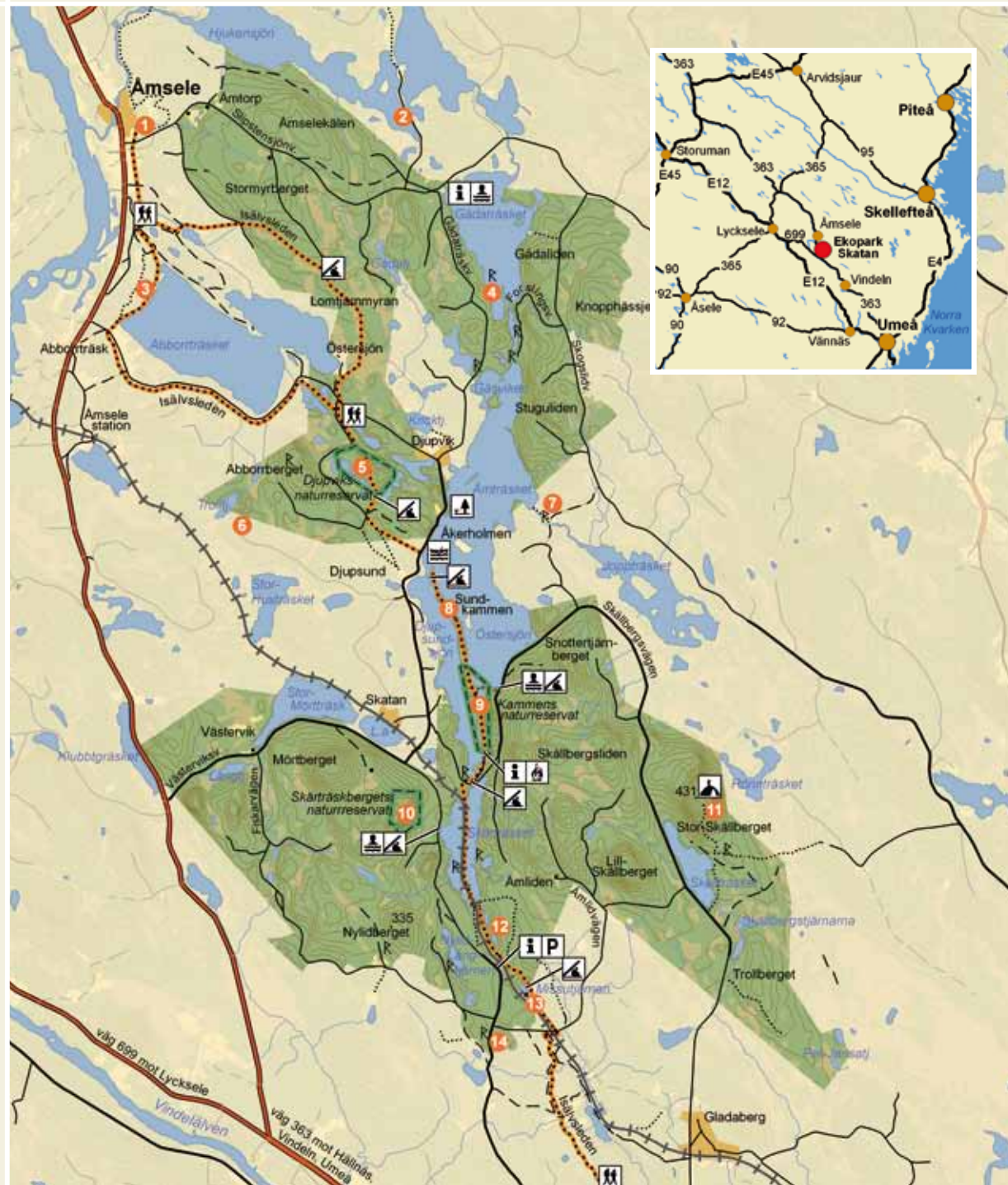
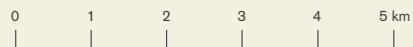
Sevärdheter i ekoparken och dess närhet

- 1 Isälvsleden** är en 60 km lång och vacker vandringsled, mellan Vindelns och Åmsele, som tar dig genom ekoparken.
- 2 Sveriges 2:a vackraste väg** blev denna landsväg som tar dig mellan sjöarna Hjukensjön och Bastuträsket år 2003.
- 3 Juvikkammen** är en drygt 15 meter hög och två kilometer lång sanddyn som bildades när vindar piskade upp sediment intill den smältande iskanten.
- 4 Evelinas steina** är en stor uppstickande sten i Gåda-träsket, där det sägs att Evelina ständigt fiskade med kroklinn på tidigt 1900-tal.
- 5 Djupviks naturreservat** är kuperat med åssystem och svackor i vacker tallskog som genomkorsas av Abborrtjärnarna.
- 6 Gigantiskt flyttblock** som till synes är på väg att ramla ner. Prova att flytta denna istidsrelik du med...
- 7 Flottningsrännan** längs Joppbäcken är närmare 350 meter lång och användes vid flottning av timmer som skulle vidare mot Vindelälven.
- 8 Sundkammen** den vackra "skatan" eller udden som löper mellan Östersjön och Djupsundssjön utgör kanske den mest spektakulära delen av Isälvsleden.
- 9 Kammens naturreservat** brändes i naturvårdssyfte 2006 och ligger alldeles i början av Sundkammen. Studera brandljuden och upplev naturens livskraft.
- 10 Skärträskbergets naturreservat** hyser frodig, örtrik urskogslignande granskog. Består av ett kalottberg, vilket är ett berg där nivån för högsta kustlinjen låg strax under toppen. Toppen har därför blivit skogsbeklädd medan berget längre ner är renspolat och kalt.
- 11 Brandbevakningstornet** på Stor-Skällberget erbjuder en fantastisk utsikt.
- 12 Valfrid Paulsson reservatet** kallas idag Sveaskogs tidigare benämnda Blåtjärnsreservatet, som hyllning av den tidigare generaldirektören för Naturvårdsverket.
- 13 Missutjärn** är en "dödisgrop" som vattenfyllets till en trolsk tjärn. Intill sjön ligger Friluftsförbundets stuga och uppe på åsen står ekoparksbänken.
- 14 Kolbottnar och fångstgropar** som båda tyder på mänsklig aktivitet i området sedan långt tillbaka, ligger alldeles intill vägen längs Skataheden.

© Lantmäteriet.
Ärende nr MS2008/07842.

Ekopark Skatan

Allemansrätten – frihet under ansvar!

Allemansrätten är en förmån som tillåter att vi rör oss fritt i skog och mark så länge vi tar hänsyn till växt- och djurlivet. Grundregeln är att inte störa – inte förstöra. Du får gärna tälta något dygn, plocka icke fridlysta blommor, svamp och bär. Du får även elda om det inte finns risk för brand, men glöm inte att släcka ordentligt efteråt. Mer information om allemansrätten kan du få av Naturvårdsverket på www.allemansratten.se

Vad är en ekopark?

En ekopark är ett större sammanhängande skogslandskap med höga naturvärden och naturvårdsambitioner. En ekopark är minst 1000 hektar stor och minst 50 procent av den produktiva skogsmarken används som naturvårds-areal. I ekoparkerna styr de ekologiska värdena över de ekonomiska.

Detta är Sveaskog

Sveaskog är Sveriges ledande skogsföretag. Vi säljer timmer, massaved och biobränsle. Dessutom jobbar vi med markaffärer och utvecklar skogen som en plats för fiske, jakt och andra naturupplevelser. Skogen är kärnan för oss och vi tar ett stort ansvar för att driva utvecklingen, även genom att bidra till nya sätt att använda träprodukter och skogsmarken. I allt vi gör värnar vi en hållbar utveckling. Vi omsätter drygt 7 miljarder kronor och är ca 730 anställda. Vi ägs av svenska staten.

För mer information:

www.sveaskog.se eller Sveaskogs kundcenter 0771-787 100

SVEASKOG

SVEASKOG

Mixed Sources
FSC

West Studios AB • Foto: Andreas Palmén (omslag: Isälvsleden), Rune Axelsson, Anders Eriksson, Carl Johan Eriksson, Anna Frostler, Björn Palovaara, Malin Welland • Tryck: Atta45 Tryckeri AB • Maj 2009

Välkommen till Ekopark Skatan och Sveaskog

I Västerbotten nära Vindelälven vid Åmsele, ligger Ekopark Skatan. Här i "tallens och åsvandrarrens ekopark" vandrar man längs vackra lavbeklädda tallhedar på mäktiga åsformationer som bildades för mer än 8 000 år sedan, då inlandsisen började smälta. Genom denna, inte minst geologiskt intressanta ekopark, slingrar sig den populära vandringsleden – Isälvsleden. Njut av en promenad längs leden och upplev de gamla brandpräglade tallnatskogarna, där det områdesvis finns gott om död ved, som gör att just Skatan hyser ett flertal hotade vedinsekter. Se kungsörnen sväva över landskapet, fyll din korg med solmogna lingon, eller ta ett svalkande dopp i Skatans glittrande sjöar.

Vandring längs Isälvsleden

Sveaskogs ekoparker – för naturen och människan

Sveaskogs ekoparker är stora sammanhängande landskap med höga naturvärden och naturvårdsambitioner. Här arbetar vi för att bevara, åter skapa och utveckla höga naturvärden. Minst hälften av den produktiva skogsmarken används för naturvård. Skogsbruk bedrivs i de flesta ekoparker, men anpassas till områdets natur- och kulturvärden. Ekologiska värden styr över ekonomiska, och samtidigt sätts skogens betydelse för friluftslivet och människans välbefinnande i centrum. Sveaskog utvecklar sammanlagt 36 ekoparker runt om i landet. Tillsammans med Skogsstyrelsen tecknar vi särskilda naturvårdsavtal för samtliga ekoparker, som säkrar ett långsiktigt skydd för natur- och kulturvärden. Ekopark Skatan invigdes den 17 juni 2009 och blev Sveaskogs 25:e ekopark.

Ekoparken bevarar och förändrar

Skatans landskap domineras av vidsträckt glesa tallnatskogar, där bränder varit vanligt förekommande. Dessa tidigare bränder har bidragit till att många brandgynnade skalbaggar har etablerat sig. För att gynna dessa vedinsekter, kommer vi att introducera branden på nytt. Förutom att skapa liggande och stående död ved är branden ett effektivt redskap för att skapa lövrika skogar. De lövrika skogarna ska bli fler i framtiden, dels för att underlätta för hålbbyggande fåglar och dels för att gynna dagens undanträngda arter som är beroende av just lövträd för sin överlevnad. Skatan är till stor del förändringens ekopark då nära 39 % av skogarna kommer att restaureras för att höja naturvärdena ytterligare. Tabellen visar Sveaskogs långsiktiga naturvårdsambitioner för ekoparken, där vi även fortsättningsvis kommer låta tallskogen få dominera.

Naturvårdssatsningen i Ekopark Skatan

Naturtyper med höga naturvärden	Utgångsläge 2009	Restaurering	I framtiden
Tallnatskog	5,7 %	22,6 %	28,3 %
Lövrik tallnatskog	3,1 %	5,4 %	8,5 %
Grannatskog	2,2 %	1,6 %	3,8 %
Lövnatskog	1,3 %	8,9 %	10,2 %
Summa skog med höga naturvärden	12,3 %	38,5 %	50,8 %

Ekopark Skatan omfattar cirka 7 284 hektar, varav 5 587 hektar är produktiv skogsmark. Med naturreservat och den hänsyn som lämnas i produktions-skogen blir den totala naturvårdsarealen 59,1 %.

Tallnatskogar

Att kalla Ekopark Skatan för "tallens och åsvandrarrens ekopark" är inte konstigt, då cirka 75 % utgörs av glesa parkliknande tallhedar. Tallskogarna växer på ett torrt sandrikt isälvs sedimentunderlag, rikligt täckt av lavar och lingonris. På dessa torra marker tar sig bränder fort och var förr vanliga, vilket märken i form av brandljud på tallstammarna vittnar om. I ekoparken finns tallar av alla de slag, unga såväl som gamla tallar med grovbarkiga stammar, knotiga grenar och platta trädkronor. Dessa är viktiga boträd för rovfåglar, som kungsörnen, som häckar i Skatans skogar.

Landskap format av is

Genom ekoparken slingrar sig långsträckt rullstensåsar. Dessa bildades för 8 000–10 000 år sedan av den sten, sand och grus som väldiga isälvar, som flöt fram genom den smältande inlandsisen, förde med sig. Vid Sundkammen bildar rullstensåsen en smal landtunga, så kallad skata, som tar dig fram mellan sjöarna. Denna spektakulära skata har gett ekoparken dess namn.

Flertalet gropar och tjärnar i området har uppstått då stora isblock kalvade från isen och isolerades under sedimentmassor. När isblocken smälte, sjönk sedimentet ihop till en så kallad "dödisgrop". Många av dessa har sedan vattenfylts, såsom Missutjärn som därmed blivit en vacker skogstjärn.

Isälvsleden en pärla för friluftsliv

Den 60 km långa Isälvsleden, mellan Vindeln och Åmsele, slingrar sig vackert genom ekoparken. Längs leden, där du kan ta dig fram till fots eller på cykel, finns ett flertal iordningsställda vindskydd och eldstäder vilka sköts av Friluftsrådet.

Renar, lavar och sällsynta skalbaggar

I Skatans glesa solbelysta tallskogar trivs flera ovanliga skalbaggar. Har du tur kan du se reliktbockens (*Nothorhina punctata*) tydligt gyllengula larvgångar på någon gammal solbelyst tall på flera meters håll. Du kan också hitta den platta, kantiga skrovliga flatbaggen (*Calitys scabra*) som lever på talllågor. En riktig raritet är den världsunika småpalpsbaggen *Ochtebius nilssoni* som hittades av en slump på någon decimeters djup i bottenslammet av sjön Västra Skärträsket.

På de glesa tallhedarna växer också mycket lavar såsom skägglavar, renlavar och islandslav. Det gör att två av Västerbottens fjällsamebyar, som är verksamma inom ekoparken, Gran och Ran, här har fina vinterbetesmarker. I de fuktigare gran- och lövskogarna finns en uppsjö av arter som trådbrosklav och doftticka.

Slingrande sjösystem

Älvar, bäckar, tjärnar och sjöar glittrar överallt i ekoparken. Att uppleva hur dimmorna lättar över en trolsk liten skogstjärn en tidig vårmorgon, och höra storlommens ensliga rop kan bli ett minne för livet. Du kan också bada, fiska, ro eller paddla i sjöarna. Skatans talrika vattensystem står i förbindelse med Vindelälven och användes förr vid timmerflottning. Vid Joppbäcken, mellan Joppträsket och Åmträsket, finns en 350 meter lång flottningsränna som användes fram till slutet av 1970-talet, då flottningen upphörde.

Kulturhistoria och kronotorp

Sannolikt har folk vistats och brukat markerna kring Ekopark Skatan sedan 1500-talet. Flera fornlämningar finns att finna för den intresserade, bland annat omfångsrika fångstgropssystem, kolbottnar, härdar och bleckor (märkningar).

Vid slutet av 1800-talet ökade skogens värde och befolkningen i takt med industrialiseringen. Staten började då arrendera ut skogstorp eller kronotorp till intresserade människor för att försäkra sig om skogsarbetskraft. I Skatan uppfördes flera kronotorp, exempelvis Västervik och Åmliden, där än i dag husen står kvar. På andra ställen, som vid Forslings- och Berglunda kronotorp, finns bara husgrunder, härdar och kolningsanläggningar kvar till minne av deras slitfyllda skogsarbete.

Brandbevakningstornet

Kungsörn

Naturvårdsbränningen 2006

Flytta flyttblock

Renar på vinterbete

Lingon